

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.265/2015/4.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogtanácsos által képviselt felperesnek a Dr. Tarjáni-Nagy Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Tarjáni-Nagy Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen ügyvezetői felelősség megállapítása iránt a Szolnoki Törvényszék előtt 8.G.20.688/2013. szám alatt indult, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.403/2014/8. számú ítéletével befejezett perben, a jogerős ítélet ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az felperesnek 20.000 (húszezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint a cégjegyzékbe 2006. december 14. napján bejegyzett Zrt. „fa.”-nak (a továbbiakban: adós) 2007. január 30. és 2009. október 1. napja között az alperes volt az elnök vezérigazgatója önálló cégjegyzési joggal. Ezt követően 2009. október 1.-től 2010. június 25-ig az adós képviselőt az alperes igazgatósági tagként együttes, majd 2010. június 25-től 2012. január 4-ig vezérigazgatóként ismét önálló cégjegyzési joggal látta el.

Az adós kapcsolt vállalkozásaként létrehozott Kft-t 2007. szeptember 25-én jegyezték be a cégjegyzékbe az adóssal azonos székhelyre és főtevékenységgel. A Kft. egyik tagja az adós, a másik az alperes. A Kft. önálló képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselője a 2012. február 23. napján megindult felszámolási eljárás közzétételéig az alperes volt.

Az adós felszámolását a Szolnok Törvényszék 2012. január 4-i kezdő időponttal rendelte el.

A felperes az adós elleni felszámolási eljárásban 34.415.177 Ft hitelezői igényt jelentett be, melyet a felszámoló visszaigazolt. Az adós felszámolója által nyilvántartásba vett hitelezői igények összege 254.000.000 Ft.

A felszámolási eljárás még nem fejeződött be.

Az adós 2010. december 31-i fordulónapra készült éves beszámolója szerint a 2009. december 31-i 146.751.000 Ft forgóeszköz-állománya 2010. december 31-én 138.157.000 Ft-ra csökkent, amelyből 13.722.000 Ft készlet, 124.249.000 Ft követelés, míg 186.000 Ft pénzeszköz volt. A 2009. december 31-én fennálló 263.065.000 Ft rövidlejáratú kötelezettség 2010. december 31. napjára 273.096.000 Ft-ra nőtt. A várható, illetve a jövőbeni költségekre az adós nem képzett tartalékot. 2010. február végén az adósnak 37.000.000 Ft határidőn túli szállítói tartozása, míg 2010. decemberére 21.000.000 Ft köztartozása állt fenn. A felperes az adóssal szemben már 2010. év elejétől adó-végrehajtási eljárást folytatott, az azonnali beszédési megbízások azonban eredménytelenek voltak. Az adó-végrehajtási eljárásban 2010. augusztus 27-én lefoglalták az alperes tulajdonát képező típusú gépjárművet, amelynek becsült értékét 20.000.000 Ft-ban állapították meg. Az adóssal szemben elrendelt felszámolási eljárás miatt azonban már nem került sor a gépjármű értékesítésére.

Az adós nevében az alperes 2010. február 9-én a 2009. november és december havi hátralék, majd 2010. márciustól az ekkor már 11.756.289 Ft-ra nőtt köztartozás megfizetésére részletfizetés engedélyezését kérte. A felperes 5.414.556 Ft-ra 6 havi fizetési könnyítést engedélyezett. Az adós - a részletfizetési kedvezmény ellenére - nem tett eleget fizetési kötelezettségének, ezért a felperes 2010. szeptember 29-én visszavonta a fizetési kedvezményt, és a köztartozások egyösszegben esedékessé váltak.

A felperes módosított keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. §-ának (1) bekezdése és a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (3) bekezdése alapján annak megállapítását kérte, hogy az alperes mint az adós vezető tisztségviselője az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkezését követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el és ezáltal az

adós vagyona 33.135.327 Ft-tal csökkent.

Előadta, az adós 2010. február 17. és 2011. április 19. napja között 38.465.327 Ft kölcsönt nyújtott a Kft-nek, amelyből csupán 5.510.000 Ft visszafizetése történt meg, a fennálló tartozás 33.135.327 Ft. Emiatt a Cstv. 33/A. §-a alapján az alperes felelőssége fennáll.

Az alperes a módosított kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott.

A határozata indokolásában megállapította, hogy az adós felszámolásának időpontjában hatályos Cstv. 33/A. §-ában rögzített, az alperes felelősségének megállapításához szükséges együttes feltételek fennállnak. Az adós már 2010. január végén, február elején fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Ezt követően az alperes az adós nevében a Kft-nek nyújtott kölcsönökkel lényegében elvonta az adós likvid pénzeszközeit a köztartozások és egyéb hitelezői tartozások megfizetése elől. Ez a magatartása a hitelezői érdekeket sértette, az adós vagyonának csökkenését okozta, amelynek összege azonos a vissza nem fizetett kölcsön összegével. Hangsúlyozta, hogy a Cstv. 33/A. §-án alapuló felelősség szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet milyen okból következett be, ezért nem vizsgálta az alperes hivatkozásait a holdingrendszer kialakításának nehézségeit és megvalósításának sikertelenségét, a biztosításközvetítői tevékenység piacon jelentkező visszaesését és azt sem, hogy a Kft. a kölcsönadott összeget mire használta fel.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a helyesbítéssel hagyta helyben, hogy az alperesre, mint az adós vezető tisztségviselőjére vonatkozik az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű kártérítési felelősség megállapítása.

A másodfokú bíróság megítélése szerint bár az elsőfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének megállapítására nem rendelt ki szakértőt, azonban enélkül is megállapítható volt ez az időpont. A fenyegető fizetéseképtelenség ugyanis nem azonos a Cstv. 27. § (2) bekezdésében szabályozott fizetéseképtelenséggel. Az adós 2010. évi éves beszámolójának adataiból, az adóssal szemben folyamatban lévő végrehajtási eljárásokból, a hitelezői tartozások mértékéből megállapítható volt a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontja. Az adós 2010. februárjától már a köztartozásaira engedélyezett részletfizetési kötelezettségének sem tett eleget, 2010-ben hat felszámolási kérelmet is benyújtottak vele szemben, amelyeket az esedékességkor ki nem egyenlített tartozások miatt kezdeményeztek a hitelezői. A másodfokú bíróság úgy ítélte, mindezek egybevetésével szakértő bevonása nélkül is megállapítható volt, hogy az adósnál a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2010. év februárjától már

bizonyosan fennállt. A másodfokú bíróság megítélése szerint az alperes azzal a magatartásával, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben az adós aktív vagyonát - a hitelezők kielégítésére fordítható esetenként befolyt likvid pénzeszközét - a Kft-nek kölcsön adta, mindenképpen sértette a hitelezők érdekeit és ezzel összesen - a felszámolótól kapott dokumentáció alapján - 33.135.327 Ft összegű vagyonsökkenést okozott. Rámutatott, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben már nem az a cél, hogy a vezető tisztségviselő a cég működését közvetett úton finanszírozza, hanem elsődlegesen a hitelezők felé fennálló lejárt tartozások közvetlen kiegyenlítésére kell törekednie. A másodfokú bíróság kiemelte, a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés utolsó előtti fordulata alapján - amely szerint, ha többen okoztak kárt, felelősségük egyetemleges - arra az időszakra is megállapítható az alperes felelőssége a teljes vagyonsökkenésért, amely alatt együttes cégjegyzési joggal rendelkezett.

A másodfokú bíróság nem fogadta el az alperesnek azt a hivatkozását, hogy azért nem áll fenn a felelőssége, mert névleges vezető tisztségviselő volt. A másodfokú eljárásban csatolt szindikátusi szerződést pedig azért nem vette figyelembe, mert annak előterjesztése a Pp. 235. § (1) bekezdése szerinti tilalomba ütközött.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Állította, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő. A tényállás ugyanis hiányosan került megállapításra, abból pedig a jogerős ítélet jogszabálysértő módon, ún. statikus gazdasági vizsgálati módszerrel, szakértői bizonyítás nélkül állapította meg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet kezdő időpontját, valamint a vagyonsökkenés mértékét.

Az alperes előadta, hogy a jogerős ítélet által megállapított „csődközeli állapotot” követően valós, gazdaságilag indokolt és visszafizetett gazdasági események történtek. Döntéseit kizárólag az adós működésének fenntartása érdekében tette a PSZÁF iránymutatása és az adós vagyonának a növelése érdekében. E tényállításait pedig - bár igazolta az első- másodfokú eljárás során - a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta. Hivatkozott arra is, hogy az adós egyik vezetőjeként nem volt tudomása a köztartozásokról, sem az adósnak egy adott naptári napon fennálló tartozása nagyságáról, ezért a jogerős ítéletnek ezzel kapcsolatos megállapításai jogszabálysértőek. Utalt arra is, hogy a felperes az F/102. alatt csatolt 2010. december 3-án kelt határozata indokolásában is elismerte, hogy az adós folyamatos munkavégzésére tekintettel a tartozás megfizetése biztosított volt, figyelemmel a

lefoglalt kb. 20.000.000 Ft értékű gépjárműre is.

Állította, hogy mint együttes képviseleti joggal rendelkező vezető tisztségviselő a testületi ügyvezetés miatt nem tartozik egyetemleges felelősséggel a Gt. 30. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezések miatt, ténylegesen ugyanis nem ő hozta meg a döntéseket.

Az alperes kifejtette, hogy a jogerős ítélet tévesen értékelte a tagi kölcsönökkel kapcsolatos hitelezői igénybejelentésének a jogkövetkezményét is. A másodfokú tárgyaláson ugyanis azt is előadta, hogy a bejelentett hitelezői igényét később visszavonta, ezért a vagyoncsökkenés kiküszöbölésére kimentő okként alkalmazható és értékelhető lett volna a tagi kölcsöne.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és megállapította, hogy az az alperes által hivatkozott jogszabályokat az alábbiakra tekintettel nem sérti.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítéletnek a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontját érintő megállapításait vitatta, ezért a Kúria is először ezt a kérdést vizsgálta.

A Cstv. 33/A. § (2) bekezdésének utolsó mondata határozza meg mikor következik be a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet. Ez az az időpont, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes a vele szemben fennálló követeléseket esedékességükkor kielégíteni. A másodfokú bíróság - a bizonyítékok mérlegelésével - helytállóan állapította meg, hogy mikor következett be ez az időpont. E körben annak van jelentősége - ahogy azt a jogerős ítélet is hangsúlyozta - az adósnak van-e elegendő nagyságú likvid vagyona az esedékes tartozások megfizetésére. A jogerős ítélet ezzel kapcsolatos okfejtése maradéktalanul megfelel a kialakult bírói gyakorlatnak, például a Kúria Gfv.VII.30.247/2013/9. számú ítéletében kifejtetteknek.

A Pp. 3. § (5) bekezdésében rögzített szabad bizonyítási rendszernek megfelelően az eljáró bíróságok az adós 2009. és 2010. évre készült éves mérlegbeszámolóit, a felperes felé fennálló köztartozások, a részletfizetési kérelmekre vonatkozó és az adóssal szemben indított végrehajtási eljárás tényének figyelembe vételével, valamint a ki nem egyenlített hitelezői tartozások esedékességének időpontjára is tekintettel a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében írtaknak megfelelően a bizonyítékok okszerű

mérlegelésével állapították meg, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2010. februárjában teljes bizonyossággal bekövetkezett. A felperes által engedélyezett fizetési könnyítés az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetét nem szüntette meg.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel a Kúria rámutat arra is, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte kezdő időpontjának megállapítása nem minden esetben igényel szakértői bizonyítást. Ha az adós könyvviteli nyilvántartásából egyértelműen megállapítható, hogy lejárt kötelezettségei meghaladják az adós pénzeszközét, vagy a ki nem fizetett tartozása miatt végrehajtási eljárást, felszámolási eljárásokat kezdeményeztek vele szemben rövid időtartamon belül többször, ezek mind olyan tények, amelyek alapján szakértői bizonyítás nélkül is megállapítható a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének a kezdő időpontja.

A rendelkezésre álló tényállás mellett alaptalanul állította az alperes, hogy nem volt tisztában az adós gazdasági helyzetével. Ő írta alá ugyanis az adós vezető tisztségviselőjeként a 2010. évi éves beszámolót, amelyből az adós pénzügyi, fizetési nehézségei már kitűntek. 2010. február 5-én az alperes az adós elnök-vezérigazgatójaként terjesztette elő a 10 havi részletfizetés iránti kérelmet a felperesnél. Ezek a tények önmagukban cáfolják azt az állítását, hogy nem volt rálátása az adós gazdasági helyzetére. Egyébként, ha ez az állítása igazolt lenne, az sem eredményezné a Cstv. 33/A. §-a szerinti felelősségének hiányát, ugyanis mint az adós vezető tisztségviselőjétől elvárható volt, hogy az adós gazdasági helyzetét az adott tényállás mellett tisztán lássa. Amennyiben a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetet az alperes nem ismerte fel, az az adott tényállás mellett a vezető tisztségviselői feladatainak nem megfelelő, gondatlan ellátását jelentette.

A 2010. februárjában már fennállt fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet miatt - a jelen ügyben irányadó Cstv. szabályokra tekintettel - vizsgálni kellett, hogy az alperes azt követően a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján látta-e el az ügyvezetési feladatait.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően - bár az adós folytathatja a gazdasági tevékenységét - a vezető tisztségviselő csak olyan megállapodásokat köthet, illetve olyan kifizetéseket teljesíthet, amely az adós vagyonát nem csökkenti. Az alperes azzal, hogy az adós likvid pénzeszközét a hitelezők tartozásainak kifizetése helyett a Kft. részére adta kölcsön olyan magatartást tanúsított, amely a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti felelősségét eredményezte, mivel az az adós aktív vagyonát csökkentette. A kölcsönt megfelelő biztosíték kikötése nélkül egy

veszteségesen működő vállalkozásnak nyújtotta. A kölcsönt a Kft. maradéktalanul nem fizette vissza és annak megtérülése, részleges megtérülése már nem is várható.

Nincs ügydöntő jelentősége a jogvita eldöntése szempontjából, hogy a kölcsön nyújtásának mi volt a célja, illetve mi volt a forrása, a kölcsön adott pénzösszeg hogy került az adós vagyónába.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében e körben hivatkozott arra, hogy az alperes által nyújtott tagi kölcsönt, illetve az érdekeltségi körébe tartozó cégek kölcsönét adta tovább az adós a Kft. részére, sőt ennél nagyobb mértékű kölcsönt nyújtottak az adós részére.

A tagi kölcsönrel összefüggésben a Kúria hangsúlyozza, hogy az alperes állításával szemben a 2015. április 2. napján megtartott másodfokú tárgyalásról készült jegyzőkönyv nem tartalmazza azt a nyilatkozatát, hogy a felszámolási eljárásban visszavonta a bejelentett hitelezői igényét. A jegyzőkönyv szerint a tárgyaláson az alperes azt adta elő, miszerint az adós felé mint magánszemély és a cégei is hitelezői igénybejelentéssel éltek, a felszámoló a hitelező igényeket nyilvántartásba vette (Gf.III.30.403/2014/7. számú jegyzőkönyv 2. oldal). A másodfokú bíróság - a kialakult bírósági gyakorlat alapján ezért a (BH.2015.104) - jogszerűen mellőzte a tagi kölcsön figyelembe vételét.

Az alperes érdekeltségi körébe tartozó cégek kölcsöne kapcsán is hangsúlyozandó, hogy a kölcsön továbbadása - az adott feltételek mellett - az adós hitelezőinek érdekeit sértette.

A Kúria ugyancsak nem osztotta az alperes azon álláspontját, miszerint a testületi vezetés miatt mentesül a felelősség alól. E körben a Kúria utal arra, ha testületi döntés eredményeként kerültek a per tárgyát képező kölcsönök a Kft-hez, akkor is fennállna az alperes felelőssége, ha csak nem bizonyította volna, hogy a döntés meghozatalában nem vett részt, illetve az ellen szavazott. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint ugyanis, ha többen közösen okoznak kárt - akár testületi döntéssel - a felelősségük egyetemleges. A fentieket az alperes a per során nem bizonyította. Megállapítandó ezzel szemben, hogy valamennyi csatolt kölcsönszerződést - az adós nevében - az alperes írta alá önállóan vagy Béres Andrással együttesen.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján ezért köteles a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének a megfizetésére. Ennek összegét a Pp. 79. § (1) bekezdése alapján határozta meg a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.23.) IM rendelet 3. § (3) és (5)

bekezdése alkalmazásával.

Budapest, 2015. november 24.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna sk.
előadó bíró, Dr.Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró